

מדת בדת

לע"נ הגאון ר' מנשה בן ר' אליעזר שווב זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

פרשת בהר תשע"ה

145

גיון

שיעור חזק חזמי בדרך קצרה

כתובות צה-קא

שמועה זו לפני רב אשי והקשה לו שאב"י אמר שבנכסי לך ואחרייך לפלוני ונשאה הבעל הוא לוקח ואין לאחריך במקום בעל, ורב אשי מחלק ששם מדובר בפנויה אך כשאמר לנשואה זה כתנאי שרק אחרייך יקנה ולא הבעל. **המשנה מסיימת** וכן בעל חוב, והיינו בעל חוב וב' קונים ואשה בעלת חוב וב' קונים.

פרק אלמנה ניזונת

משנה אלמנה ניזונת מנכסי היתומים ומעשה ידיה שלהם אך אינם חייבים בקבורתה אלא יורשיה יורשי כתובתה חייבים בקבורתה. **גמרא** הסתפקו אם המשנה באה לומר שאלמנה ניזונת מנכסי יתומים כאנשי גליל שחייבים לתת לה, או שהיא באה לומר דין שאלמנה שניזונת מנכסי יתומים מעשה ידיה שלהם וכאנשי יהודה שאם הם רוצים אינם נותנים לה מזונות,

דף צו יש להוכיח מדברי ר' זירא בשם שמואל שמציאת אלמנה לעצמה, וזה מובן אם שנו במשנה הניזונת ושמואל דיבר כשאינה ניזונת, אך אם שנינו שאלמנה ניזונת נאמר שכמו שהבעל זוכה במציאת אשתו כך מציאת האלמנה ליתומים, ויש לומר שניתן ללמוד ניזונת, ואין לדמות יתומים לבעל שמה שתקנו מציאת אשה לבעל כדי שלא תהיה איבה, אך ביתומים לא אכפת לנו שיהיה איבה.

ר' יוסי בר' חנינא אומר שמלאכות שאשה עושה לבעלה עושה האלמנה ליתומים מלבד מזיגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו.

ריב"ל אומר שמלאכות שעבד עושה לרבו עושה תלמיד לרבו מלבד התרת מנעלו, אמר רבא שזה רק במקום שלא מכירים אותו ויחזיקוהו כעבד אך אם מכירים שהוא תלמידו יכול להתיר מנעלו, ואמר רב אשי שגם כשלא מכירים אותו זה רק כשאינו מניח תפילין אך אם הוא מניח תפילין לא יחזיקוהו כעבד, ואמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שהמונע מתלמידו לשמשו הוא כמונע ממנו חסד, שכתוב למס מרעהו חסד, ור"נ בר יצחק אומר שהוא גם כפורק ממנו יראת שמים, שכתוב בהמשך ויראת ש-ד-י יעזב.

ר"א אומר שאלמנה שתפסה מיטלטלין למזונותיה מה שתפסה תפסה, וכן שנינו בבב"ת, וכן כשבא רב דימי מא"י אמר שהיה מעשה בכלתו של ר' שבתי שתפסה שק עור מלא מעות ולא היה כח ביד חכמים להוציא ממנה, ורבינא אומר שזה רק למזונות אך לכתובה מוציאים ממנה, והקשה מר בר רב אשי שכמו שלכתובה נאמר שגובהה רק ממטלטלין כך נאמר גם לגבי מזונות שגובהה רק מקרקע ואם אומרים שמועיל תפיסה למזונות ממטלטלין יועיל תפיסה גם לכתובה, ורב יצחק בר נפתלי אמר לרבינא שאמרו בשם רבא כמותו.

ר' יוחנן אומר בשם ר' יוסי בן זימרא שאלמנה ששהתה ב' או ג' שנים ולא תבעה מזונות היא אבדה אותם, ולכאורה אם כב' שנים היא איבדה ק' או בג', ויש לומר שבעניה ב' שנים ועשירה ג', ועוד חילוק שבפרוצה שאינה מתבישת לבקש ב' שנים, וצנועה שמתבישת ג', ורבא אומר שזה רק כשתובעת למפרע אך יכולה לתבוע להבא. **ר' יוחנן** מסתפק שאם אומרים היתומים נתנו והיא אומרת לא נטלתי **עמוד ב** האם הנכסים בחזקת היתומים וא"כ האשה תביא ראיה, או שהנכסים בחזקת האלמנה והם יביאו ראיה, ויש להוכיח מברייתא ששנה לוי שכל זמן שלא נשאה האלמנה על היתומים להביא ראיה, ואחר שנשאת היא תביא ראיה, ורב

דף צה בשטר שכתוב בו ניסן ביקש הקונה שיכתבו טירפא מאייר, אמר רב יוסף שהמוכר יכול לומר לו שהוא בא' ניסן ולא טרפו ממנו כדין, אלא יכתבו הרשאה זה לזה להוציא מהמוכר להם.

משנה אדם שהיה נשוי לב' נשים ומכר שדהו ואשה אחת כתבה לקונה שאין לה דין ודברים עמו, השניה תוציא מהקונה והראשונה תוציא מהשניה והלקוח מהראשונה וחוזר חלילה עד שיעשו ביניהם פשרה, וכן הדין בבעל חוב שכתב כך לקונה או אשה בעלת חוב. **גמרא** לכאורה מה מועיל שהיא כותבת כך הרי שנינו שהאומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו וידי מסולקות ממנה לא עשה כלום, ואין לתרץ שקנה עמה על כך, כי היא יכולה לומר לו נחת רוח עשיתי לבעלי, ששנינו בגיטין שאם לקח בנכסי מילוג מהאיש וחזר ולקח מהאשה מקחו בטל כי היא אומרת נחת רוח עשיתי לבעלי, ר' זירא תירץ בשם רב חסדא שזה תלוי במחלוקת ר"מ ור"י, ששנינו שלר"מ אם כשכתב הבעל לראשון היא לא חתמה לו אך כשכתב לשני היא חתמה היא אבדה כתובתה, ולר' יהודה לא הפסידה שהיא אומרת נחת רוח עשיתי לבעלי ומה לכם עלי, אך קשה מדוע אצלנו סתם רבי כר"מ ובגיטין סתם רבי כר' יהודה, יש לומר שמשנתנו מדברת בגרושה ולכו"ע אין לה טענה שהיא עושה נחת רוח, ורב אשי אומר שגם לר"מ רק בלוקח אחד יש סברא של נחת רוח אך בב' לקוחות סובר ר"מ שאין לה טענת נחת רוח שא"כ מדוע לא חתמה לראשון, ובמשנתנו מדובר שהבעל כתב קודם לאחר והיא לא חתמה לו.

שנינו בגיטין שלא נפרעים מנכסים משועבדים כשעדיין יש בני חורין אצל המוכר אפילו כשנשאר רק זיבורית, והסתפקו כשהשתדפו הבני חורין אם ניתן לגבות מהמשועבדים, ולכאורה ניתן להוכיח מר"מ שאמר בכתב לראשון ולא חתמה אך חתמה לשני שאבדה כתובתה, ואם נאמר שבאשתדוף גובים ממשועבדים א"כ אמנם אבדה כלפי שני אך תגבה מהראשון, אמר ר"נ שאכן אבדה רק משני, ודחה רבא שאבדה משמע לגמרי, ועוד ששנינו בברייתא שאם לוח מאחד ומכר נכסיו לשנים וכתב המלוה לשני אין לי עמך דין ודברים אינו תובע מהראשון כי הוא אומר לו הנחתי לך מקום לגבות ממנו, ואינו דומה לאשתדוף כי הוא עשה כן בעצמו לוותר לראשון, **עמוד ב** אמר רב יימר לרב אשי שמעשים שבכל יום שבאשתדוף גובים מהמשועבדים, שאדם אחד משכן פרדס לחבירו ל' שנים והזקין אחר ה' שנים ובא לפני רבנן וכתבו לו טירפא, ויש לומר שמי שקנה פרדס הפסיד לעצמו כי זה מצוי שהוא מזקין, להלכה, באשתדוף גובים מהמשועבדים.

לאב"י, אם אמרו לפנויה נכסי לך ואחרייך לפלוני ונשאה, הבעל הוא כלוקח ואין לאחריך במקום בעל, וזה כרשב"ג בברייתא, שלרבי אם כתב נכסי לך ואחריך לפלוני ומכר הראשון, השני מוציא מהלקוחות, ולרשב"ג אין לשני אלא מה ששייר הראשון, אך לכאורה אב"י עצמו אמר שהמייצע למכור בנכסים כרשב"ג הוא רשע ערום, ויש לומר שכאן לא אמרו לה שתנשא אלא היא נישאה.

עוד אומר אב"י שאם אמרו לאשה נכסי לך ואחרייך לפלוני והיא מכרה ומתה יכול הבעל להוציא מהלקוחות ואחריך מהבעל והלוקח מהאחריך ומעמידים ביד הלוקח, ואמנם במשנתנו שנינו שחוזר חלילה עד שיעשו פשרה אך אצלנו כולן מפסידות ושם רק הלוקח הוא המפסיד, ואמר רפרם

שימי בר אשי אומר שנחלקו בזה תנאים, שלר' יהודה אלמנה המוכרת כותבת אלו מכרתי לכתובתי ואלו למזונות, ולר' יוסי כותבת סתם וכך יפה כחה, ולכאורה ר' יהודה שאומר שצריכה לפרש סובר שהנכסים בחזקת היתומים ועליה להביא ראיה, ולר' יוסי הם בחזקתה ועליהם להביא ראיה, ויש לדחות שגם ר' יהודה מודה שהנכסים בחזקתה אך זה עצה טובה שהיא תפרש שלא יקראו לה רעבתנית, שאל"כ יהיה קשה מדוע ר' יוחנן לא הביא ראיה מהמשנה לקמן שהמוכרת למזונות שלא בב"ד כותבת אלו מכרתי למזונות אלא שזה רק עצה טובה, ועוד י"ל שגם לר' יוסי הנכסים בחזקת היתומים וטעמו של ר' יוסי כדברי אביי קשישא שהדין של ר' יוסי דומה לשכיב מרע שאמר תנו מאתים וזו לפלוני בעל חובי שיכול לקחתם בחובו או במתנה,

דף צז אך אם יטלם במתנה לא התיפה כוחו לגבות מלקוחות.

המוכרת לצורך מזונותיה, לרב הונא אחת לי"ב חדש והלוקח מפרנס אחת לל' יום, ולרב יהודה אחת לששה חדשים והלוקח מפרנס אחת לל' יום, וישנה ברייתא להדיא כדברי רב יהודה, ואמימר פסק כמותו, ואמר לו רב אשי שרב הונא אמר אחרת אמר אמימר שלא שמעתי כלומר שלא פוסקים כמותו.

שאלו את רב ששת אם המוכרת למזונות יכולה לטרוף מהלקוחות לצורך כתובתה, והספק הוא בדברי רב יוסף שאלמנה או ב"ד שמכרו האחריות היא על היתומים וא"כ היא יכולה לטרוף, או שהלוקח יכול לומר שאמנם לא קבלת אחריות מהעולם אך קבלת אחריות על עצמך, ואמר רב ששת ששינינו שהיא מוכרת והולכת עד כתובתה והנשאר הוא סמך לה שתגבה בו כתובתה, משמע שתגבה רק אם שיירה בנכסים, ויש לדחות שזה רק עצה טובה שלא יקראו לה הדרנית, אך יש לדייק שלא כתוב גובה מהשאר אלא רק סמך לה א"כ הוא רק כששיירה.

הסתפקו במקרה שמכרה ולא היתה צריכה למעות אם חוזר המקח או לא, ולכאורה יש להביא ראיה מרב פפא שקנה קרקע מאדם שהיה צריך מעות לקנות שוורים ובסוף לא היה צריך למעות ורב פפא החזיר לו את הקרקע, אך יש לדחות שרב פפא עשה לפנים משורת הדין, אך יש להביא ראיה שכשהיתה בצורת בנהרדעא כולם מכרו את בתיהם ובסוף באו חיטים ואמר ר"נ שיחזרו הבתים, ויש לדחות ששם היה המכר בטעות כי התברר שהספינה עם החיטים כבר היתה בעיקול הנהר והדרך התארכה, אך א"כ מדוע אמר רמי בר שמואל לר"נ שיהיה קלוקל לעתיד לבא ואמר ר"נ האם כל יום מצוי בצורת, ואמר רמי שאכן מצוי בצורת בנהרדעא, **להלכה** המוכר ואינו צריך לכסף חוזר המקח שאין מכשול בדבר שאינו מצוי.

משנה אלמנה מהאירוסין או מהנישואין מוכרת גם שלא בב"ד, ולר"ש אלמנה מהנישואין מוכרת שלא בב"ד ומהאירוסין רק בב"ד כי אין לה מזונות ומי שאין לה מזונות מוכרת רק בב"ד. **גמרא** לכאורה מובן בת"ק שמהנישואין לא צריכה בב"ד בגלל מזונותיה **עמוד ב** אך מהאירוסין מדוע אינה צריכה בב"ד, אמר עולא משום חן שייסכימו להנשא, ור' יוחנן אומר שאדם לא רוצה שאשתו תתבזה בב"ד, והנ"מ בטעמיהם בגרושה שצריכה חן אך לבעלה לא אכפת שתתבזה בב"ד, אך המשנה בהמשך אומרת שגרושה לא תמכור אלא בב"ד וזה מובן לטעמו של ר' יוחנן אך לעולא קשה שגרושה גם צריכה חן, ויש לומר שזה רק לר"ש, אך לכאורה ר"ש שנה כבר ברישא שמהאירוסין תמכור רק בב"ד, ויש לומר שהוא בא לחדש שלא רק אלמנה מהאירוסין שלא היה חן אך גרושה שכבר נישאה והיה חן נאמר שצריכה חן יותר, אך לכאורה כבר שנה ר"ש שמי שאין לה מזונות תמכור רק בב"ד ולכאורה זה בא לרבות

גרושה, ויש לומר שזה בא לרבות גרושה מספק, שר' זירא אמר שמי שהיא גרושה ואינה גרושה אוכלת מזונות רק בחייו ולא אחר מותו, אך קשה מהמשך המשנה שכשם שהיא מוכרת שלא בב"ד כך יורשיה יורשי כתובתה מוכרים לא בב"ד וזה מובן לטעמו של ר' יוחנן שכמו שאינו רוצה שאשתו תתבזה כך אינו רוצה שיורשיו יתבזו, אך לטעמו של עולא מה שייך חן ביורשים, ועולא יבאר שירשתה בתה או אחותה וצריך תקנה עבודה שלא תמנע מלהנשא.

משנה אלמנה שמכרה או משכנה או נתנה כתובתה או מקצתה מוכרת את השאר רק בב"ד, ולחכמים יכולה למכור אפילו ד' וה' פעמים, וכשמוכרת למזונות שלא בב"ד היא כותבת שהיא מכרה למזונות, וגרושה מוכרת רק בב"ד.

גמרא המשנה כר"ש, שכתוב בברייתא שלר"מ אם מכרה או משכנה או עשתה כתובתה אפותיקי לאחר אין לה מזונות, ולר"ש אפילו אם מכרה או משכנה רק חלק מהכתובה אבדה מזונותיה, ויוצא שר"ש סובר שלא אומרים מקצת כסף ככל כסף ולרבנן מקצת כסף ככל כסף, אך לכאורה לענין בתולה לכה"ג הם חולקים להיפך, שכתוב והוא אשה **בבתוליה** יקח לר"מ פרט לבוגרת שכלו בתוליה, ור"א ור"ש מכשירים בבוגרת, ויש לומר ששם הם חולקים בפסוקים שר"מ סובר שלומדים מבבתולה אפילו מקצת בתולים וכתוב בתוליה עד שיהיו כל הבתולים, ומהב' לומדים דוקא כדרכה ולא שלא כדרכה, ור"א ור"ש סוברים שבתולה משמע שלימה, ובתוליה משמע אפילו מקצת בתולים,

דף צח ומהב' לומדים עד שיהיו כל הבתולים קיימים בין בכדרכה בין שלא כדרכה.

אשה אחת תפסה כוס של כסף בכתובתה ותבעה מזונות וכשבאה לרבא אמר ליתומים שיתנו לה שלא חוששים לר"ש שלא אומרים מקצת כסף ככל כסף.

רבה בר רבא שלח לרב יוסף אם המוכרת שלא בב"ד צריכה שבועה או לא אמר רב יוסף מדוע אינך מסתפק על הכרזה, אמר לו שעל זה לא הסתפק כי ר' זירא אמר בשם ר"נ שאלמנה ששמה לעצמה לא עשתה כלום ואם היה הכרזה מדוע לא עשתה כלום אלא שלא הכריזו ודוקא לעצמה לא עשתה כלום אך לאחר כן עשתה, ויש לומר שאכן הכריזו ומה שלא עשתה כלום כי אומרים לה מי שם לך כמו המקרה שהפקידו אצל אדם אחד מספוא של היתומים והוא שם לעצמו בד' מאות וזו והתייקר ועמד על ו' מאות וזו ואמר לו רב אמי מי שם לך, **להלכה**, צריכה שבועה ואינה צריכה הכרזה.

משנה אלמנה שכתובתה היתה מאתים ומכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה התקבלה את כתובתה, ואם היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה מכרה בטל ואפילו אם אמרה שתחזיר דינר ליורשים, ורשב"ג אומר שלעולם המכר קיים עד שלולא האונאה היה נשאר בשדה ט' קבים ובגנה בת חצי קב ולר"ע בית רובע, ואם היתה כתובתה בת ד' מאות וזו ומכרה לאחד במנה ולאחד במנה ולאחרון שוה מנה ודינר במנה רק של אחרון בטל ושל כולם קיים. **גמרא** יש להקשות שכמו שבמכרה שוה מאתים במנה אומרים לה שהיא הפסידה לעצמה א"כ נאמר שכשמכרה שוה מנה במאתים היא הרויחה לעצמה, אמר ר"נ בשם רבה בר אבוה **עמוד ב** שרבי רמז כאן שרווח שעושה שליח במעות הוא לבעל המעות, שכתוב בברייתא שלר' יהודה אם הוסיפו לשליח שקונה עוד אחד זה שייך לשליח, ולר' יוסי הוא יתחלק עם בעל המעות, וישנה ברייתא שלר' יוסי הכל לבעל המעות, באר רמי בר חמא שבדבר שיש לו קצבה יתכן שהמוכר נתן לשליח, ובדבר שאין לו קצבה ודאי זה לא מתנה אלא מכר ולכן זה רק לבעל המעות, וכן פסק רב פפא שבשיש קצבה חולקין ובאין קצבה לבעל המעות, ותירוצו של רמי בר חמא הוא נכון.

הסתפקו במקרה שאמר המשלח שימכור שיעור לתך מהשדה והשליח מכר בית כור האם הוא מוסיף על דבריו וחל המכר על לתך או שהוא מעביר על דבריו ולא קנה כלל, רב יעקב מנהר פקוד הביא ראייה בשם רבינא שכתוב לענין מעילה שאם אמר בעה"ב לשלוחו שיתן לאורחים חתיכה והשליח אמר טלו שתים והם נטלו ג' כולם מעלו, משמע שהשליח נקרא מוסיף ולכן מעל גם בעה"ב, ואם נאמר שהוא מעביר א"כ אינו שליח והבעה"ב לא מעל, שהרי שנינו שאם עשה השליח שליחותו מעל בעה"ב ואם לא עשה שליחותו לא מעל בעה"ב, ויש לדחות שמדובר שהוא אמר שיטלו אחת מדעתו של בעה"ב ואחת מדעתו, והם לקחו ג', ולכאורה יש להביא ראייה ממשנתנו שהיתה כתובתה מנה והיא מכרה שוה מנה ודינר במנה המכר בטל ולכאורה מדובר שהיא מכרה מנה ודינר במנה ודינר והיא אומרת שאחזיר דינר ליורשים בקרקע ובכ"ז בטל המכר כי זה נקרא מעביר על דעת בעה"ב, ורב הונא בר רב נתן דוחה שמדובר שהיא הוזילה ומכרה רק בדינר,

דף צט אך לכאורה בסיפא כתוב שאם היתה כתובתה ד' מאות ומכרה לכל אחד במנה ולאחרון מכרה שוה מנה ודינר במנה של האחרון בטל, א"כ ברישא מדובר שלא הוזילה, ויש לדחות שגם ברישא מדובר שהיא הוזילה, והחידוש בסיפא הוא שהמכר בטל רק כשהיא הוזילה בשל היתומים אך אם היא הוזילה בשלה המכר קיים, אך קשה שחידוש זה כבר ראינו ברישא שאם כתובתה מאתים ומכרה שוה מאתים במנה התקבלה כתובתה לגמרי, ויש לומר שברישא היינו אומרים שהמכר קיים כי היא הסתלקה לגמרי מבית זה, אך בסיפא היינו אומרים שנגזור במנה ראשון בגלל המנה האחרון, קמ"ל שלא גוזרים.

ללישנא בתרא אין ספק במקרה שאמר שימכור לתך ומכר כור שהוא מוסיף על דבריו והספק הוא כשאמר לו שימכור כור ומכר לתך, האם יכול השליח לומר שהוא עשה לטובת המוכר שאם לא יצטרך לכל המעות אינו צריך לחזור בו מכל המכירה, או שאומר המוכר אינו רוצה שיתרבו עלי שטרות, והביא ר' חנינא מסורא ראייה ממה שכתוב במעילה שנתן בעה"ב לשליח דינר זהב ואמר לו שיקנה לו חלוק והביא לו בג' סלעים חלוק ובג' טלית שניהם מעלו ומוכח שכשקנה בפחות זה נקרא בשליחות המוכר שאל"כ מדוע מעל בעה"ב כשלא עשה השליח שליחותו, ויש לומר שמדובר שהוא קנה שוה שש בשלש והשליח מעל רק בטלית, אך לפ"ז קשה מדוע אומר ר' יהודה שבעה"ב לא מעל שהוא אומר לו רציני חלוק גדול והבאת קטן ורע, ומה הגריעותא כשקנה לו שוה שש, ויש לומר שאומר לו בעה"ב שזה רע בדמים כי היו מוכרים לו שוה י"ב בו', ומדויק כן שבהמשך מודה ר' יהודה בקטנית ששניהם מעלו **עמוד ב** כי זה אותו דבר מה שמוכרים בסלע ומה שמוכרים בפרוטה, אך קשה שבמקום שמוכרים בשומא א"כ כשיתן סלע יוזילו לו יותר, אמר רב פפא שמדובר במקום שמוכרים לפי כלים כל אחד בפרוטה א"כ אין הבדל בכמות, ולכאורה יש להביא ראייה מהסיפא ממשנתנו שהיא מכרה לראשונים שוה מנה במנה ולאחרון שוה מנה ודינר במנה וחל המקח בראשונים למרות שנשלחה למכור ד' מאות והיא מכרה במנה, ויש לדחות כדברי רב שישא בר רב אידי שמדובר במקום שמוכרים קרקעות קטנות שעל דעת כן נשלחה.

פשוט שאם אמר המוכר מכור לאחד ולא לשנים כוונתו דוקא לכך, אך אם אמר רק מכור לאחד, לרב הונא כוונתו לאחד ולא לשנים, ולרב חסדא ורבה בר רב הונא כוונתו לאחד ואפילו לשנים ואפילו למאה, וכשהגיע ר"נ לסורא שאלוהו רב חסדא ורבה בר רבה הונא מה הדין במקרה זה והוא אמר כמותם, ושאלוהו האם גם כשטעה השליח ומכר בזול אמר להם שלא, והקשו ששנינו שאין אונאה לקרקעות, אמר ר"נ

שזה נאמר רק כשמכר בעה"ב עצמו אך בטעה שליח בטל המכר כי הוא אומר לו שלחתיך לתקן ולא להפסיד, וכן מוכח ממה שכתוב שהאומר לשלוחו תרום עבורי תרום השליח כדעת בעה"ב ואם אינו יודע את דעתו תרום בבינונית א' מחמישים ואם פחת י' או הוסיף י' חל התרומה ולגבי בעה"ב עצמו נאמר שאם תרום ועלה בידו אחד מעשרים תרומתו תרומה, ולכאורה יש להביא ראייה ממשנתנו שהאשה מכרה לכמה אנשים שאין קפידא לכמה מוכרים, ורב שישא בר רב אידי דוחה שמדובר כשהדרך למכור קרקעות קטנות.

משנה אם טעו הדיינים בשומא שהוסיפו או פחתו שתות המכר בטל ולרשב"ג המכר קיים שאל"כ מה יפה כוחם של ב"ד, ואם עשו אגרת בקורת של הכרזה גם אם מכרו שוה מאתים במנה או שוה מנה במאתים המכר קיים. **גמרא** הסתפקו מה דין השליח,

דף ק רבא אמר בשם ר"נ שהשליח הוא כדיינים שגם הם לא מוכרים עבור עצמם וזה לא כאלמנה שהיא מוכרת עבור עצמה, ורב שמואל בר ביסנא אמר משמו שהשליח כאלמנה שהיא יחידה אך ב"ד הם רבים, להלכה שליח כאלמנה, ואף שבתרומה ראינו שהשליח צריך לתרום כדעת בעה"ב ובכ"ז פחת או הוסיף י' חל התרומה, אך יש לחלק שכיון שיש שתורמים בעין רעה ויש בעין יפה אומר השליח שאמדתך בכך אך במכירת קרקע כשמוכר בזול זה טעות ואומר בעה"ב שלא היה לך לטעות.

רב הונא בר חנינא אומר בשם ר"נ שהלכה כחכמים במשנתנו, אך קשה שר"נ אמר בשם שמואל שאם רוצים היתומים לחלוק בנכסי אביהם ב"ד מעמידים להם אפוטרופוס שבורר להם חלק יפה וכשגדלו יכולים למחות, ור"נ עצמו סובר שאינם יכולים למחות כי מה יפה כוחם של ב"ד וא"כ מדוע ר"נ לא פסק כרשב"ג, ויש לומר שבחלוקה לא היתה טעות ואילו בשום הדיינים היה טעות, ומה שהם מוחים כי לא נח להם בצדדים של החלוקה, רב דימי אמר שהיה מעשה שרבי עשה כחכמים ובא לפניו ר' פרטא בן ר"א בן פרטא בן בנו של ר' פרטא הגדול מה כח ב"ד יפה והחזיר רבי את המעשה, ורב ספרא שנה שרבי ביקש לעשות כחכמים ואמר ר' פרטא בן ר"א מה יפה כח ב"ד ולא עשה רבי את המעשה ולכאורה נחלקו רב דימי ורב ספרא שלרב דימי טעה בדבר משנה חוזר, ולרב ספרא אינו חוזר ולכן הוא אמר שרבי לא עשה מעשה, ויש לדחות שגם לרב ספרא טעה בדבר משנה חוזר ונחלקו מה היה המעשה.

רב יוסף אומר שאלמנה או ב"ד שמכרו האחריות על היתומים, ולכאורה זה פשוט, אך יש לומר שהחידוש הוא כשב"ד מכרו **עמוד ב** שהיינו אומרים שהוא לקח אחריות על עצמו שהמחיר נכון כי ב"ד מכרו בהכרזה, קמ"ל שהאחריות על היתומים.

לרשב"ג המכר קיים, אמר רב הונא בר יהודה בשם רב ששת שזה רק עד החצי, וכן שנו בברייתא שלרשב"ג אם מכרו שוה מנה במאתים או מאתים המנה המכר קיים.

אמימר אומר בשם רב יוסף שאם מכרו ב"ד ללא הכוזה זה כטעות בדבר משנה וחוזרים, ולכאורה זה לא כטעות, אלא טעות ממש שהמשנה אומרת ששום היתומים ל' יום ושל הקדש ס' יום ומכריזים בבוקר ובערב, ויש לומר שהיינו אומרים ששם מדובר בשליח אך ב"ד לא קמ"ל שגם ב"ד, והקשה רב אשי ממשנתנו שלת"ק פחתו או הוסיפו בטל, ומשמע ששוה בשוה קיים גם בלי הכרזה, ויש לדחות שמדובר בהכרזה, אך בהמשך המשנה כתוב שבהכרזה גם שוה מאתים במנה המכר קיים, אלא ברישא מדובר שלא הכריזו והמכר קיים כשאין טעות בדבר שלא מכריזים כגון עבדים מטלטלין ושטרות, בעבדים כדי שלא ישמעו ויברחו, ומטלטלין ושטרות שלא יגנבו, וללישנא ב' ברישא מדובר

בשעה שלא מכריזים, כמו שאמרו נהרדעי שלמיסים מזונות וקבורה מוכרים בלי הכרזה, וללישנא בתרא מדובר ברישא במקום שלא מכריזים ולא עשו אגרת בקורת, והיו סבורים שזה בגלל שבקיאים שם בשומא, אך רב יוסף בר מניומי אמר ששמע מר"נ שזה בגלל שהיו קוראים להם בני אוכלי נכסים בהכרזה.

רב יהודה אומר בשם שמואל שמתלטלין של יתומים שמים ומוכרים מיד, ורב חסדא אומר בשם אבימי שמוכרים אותם ביום השוק ולא נחלקו, ששמואל דיבר כשהשוק רחוק, ואבימי דיבר כשהשוק קרוב.

לרב כהנא היה שיכר של רב משרשיא בר חקלאי שהיה יתום והשהה אותו עד הרגל שאז גם כשיש בו טעם שקרוב להחמיץ נותנים עליו כסף מזומן,

לרבינא היה יין של רבינא הצעיר בן אחותו שהיה יתום, וגם לו עצמו היה יין שרצה למוכרו בסיכרא, ושאל את רב אשי אם הוא יכול להביא גם את של היתום אמר לו שאינו עדיף משלך.

משנה ממאנת שניה ואיילונית אין להן כתובה מזונות ופירות ובלאות, אך אם מתחילה נשאה לשם איילונית יש לה כתובה, ואלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיית וממזרת ונתינה לישראל ובת ישראל לנתין וממזר יש להן כתובה. **גמרא** רב שנה שקטנה היוצאת בגט אין לה כתובה וכ"ש ממאנת, ולשמואל רק במיאון אין לה כתובה אך ליוצאת בגט יש כתובה, ושמואל לשיטתו שהוא אמר שלממאנת אין כתובה וליוצאת בגט יש כתובה, וממאנת אינה אסורה לאחיו ואינה אסורה לכהונה, ויוצאת בגט אסורה לאחיו ולכהונה, ממאנת לא צריכה המתנת ג' חדשים

דף קא ויוצאת בגט צריכה המתנת ג' חדשים, ולכאורה שנינו כבר שהממאנת אינה אסורה בקרובי בעלה ובעלה לא נאסר בקרובותיה, ואינה פסולה לכהונה אך אם נתן לה גט נאסר בקרובותיה והיא בקרוביו וגם לכהונה, ויש לומר ששמואל בא לחדש שאינה צריכה המתנת ג' חדשים, שזה לא נשנה במשנה.

לכאורה נחלקו בכך תנאים שלר"א אין מעשה קטנה כלום ובעלה אינו זכאי במציאתה ומעשה ידיה והפרת נדריה ואינו יורשה ולא מיטמא לה, וכללו של דבר שאינה כאשתו אלא שצריכה מיאון, ור' יהושע סובר שמעשה קטנה כלום ובעלה זכאי במציאתה ומעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה ומיטמא לה והיא כאשתו אלא שהיא יוצאת במיאון, וא"כ רב כר"א ושמואל כר' יהושע, ויש לדחות שלא נחלקו בדעת ר"א שנשואיה אינם כלום, ונחלקו בר' יהושע ששמואל סובר כדבריו, ורב סובר שר' יהושע דיבר רק על מה שהיא מביאה לו ולא על חיוביו אליה.

כתוב במשנה שאין בלאות, אמר רב הונא בר חייא לרב כהנא שהוא אמר בשם שמואל שרק בנכסי מילוג אין לה בלאות אך בנכסי צאן ברזל יש לה בלאות, ורב פפא דן בדבריו שאם הוא דיבר בממאנת אם יש לה תיקח גם בנכסי מילוג וגם בצאן ברזל ואם אין אינה לוקחת, ואם הוא דיבר על איילונית אם ישנם תיקח בשניהם ואם אין לה צריך לומר להיפך שהיא תיקח בנכסי מילוג שהקרן שלה אך בצאן ברזל שאינם ברשותה היא לא תיקח, אלא צ"ל ששמואל דיבר על שנייה ואותו קנסו חכמים בצאן ברזל שהם ברשותו, ואותה קנסו במילוג שהם ברשותה, והוכיח רב שימי בר אשי מדברי רב כהנא שאם הכניסה לו גלימא זה נקרא קרן שהלבישה אינה פירות והוא לא לוקחם עד שהם בלים, אך ר"נ חולק וסובר שהלבישה נקראת פירות.

כתוב במשנה שאין כתובה, שמואל אומר שרק עיקר כתובה אין לה אך יש לה תוספת וכן שנו בברייתא שנשים שאין להן כתובה כגון ממאנת וחברותיה אין להן מנה ומאתים אך יש

להן תוספת, ובמי שאמרו שתצא שלא בכתובה כגון עוברת על דת וחברותיה אין להן תוספת וק"ו מנה ומאתים, והיוצאת משום שם רע נוטלת ממה שלפניה מנכסי מילוג ויוצאת, וזה כדברי רב הונא שאשה שזינתה **עמוד ב** לא הפסידה בלאותיה שקיימים, ותנא שנה לפני ר"נ שאם זינתה הפסידה בלאותיה הקיימים, ואמר לו ר"נ שאם היא זינתה כליה לא זינו, וישנה ברייתא שזינתה לא הפסידה בלאותיה הקיימים, ואמר ר' יוחנן שהברייתא שהפסידה זה לר' מנחם אך לרבנן לא הפסידה בלאותיה הקיימים.

רב הונא אומר שאיילונית היא כאשה ולא כאשה שאם הכיר בה היא כאשה ואם לא הכיר בה אינה כאשה, ואלמנה לכה"ג היא כאשה גמורה ויש לה כתובה בין בהכיר בה בין בלא הכיר בה, ולרב יהודה, בשתייהן בהכיר בה יש כתובה ואם לא הכיר בה אין כתובה, ולכאורה יש להביא ראיה ממה ששנינו כנסה בחזקת שהיא כן ונמצאת שהיא כן ולא הטעתה אותו יש לה כתובה, ומשמע שבסתם אין לה כתובה, אך יש לדייק מההמשך שאם כנסה בחזקת שאינה כן ונמצאת שהיא כן אין לה כתובה אך בסתם יש לה, וא"כ מדוע שנו שכנסה בחזקת שהיא כן ונמצאת שהיא כן יש לה כתובה שיכתבו שבסתם יש כתובה, וכ"ש שכנסה בחזקת שהיא אלמנה, ועוד שנינו להדיא שכנסה בידוע שהיא אלמנה ונמצאת בידוע יש לה כתובה, ואם כנסה סתם אין לה כתובה וזה תיובתא לרב הונא, ורב הונא טעה במשנה שחילקה באיילונית ולא חילקה באלמנה א"כ יש לה בסתמא, אך באמת המשנה כתבה אלמנה יחד עם איילונית שגם בה יש חילוק באיילונית.

פרק הנושא את האשה

משנה מי שהתנה כשנשא את אשתו שיזון את בתה ה' שנים יזון אותה ה' שנים, ואם גירשה ונשאת לאחר וגם עמו התנתה כך יזון אותה ה' שנים, והראשון לא יכול לומר שכשהיא תבוא אצלי אזון אותה אלא יוליך מזונותיה למקום האם, ולא יאמרו שניהם שיזונו אותה יחד אלא אחד נותן לה מזונות והשני נותן דמי המזונות, ואם היא נישאה בעלה נותן לה מזונות והם יתנו לה דמי המזונות, ואם מתו, בנותיהם נזונות רק מבני חורין והיא גיזונת גם ממשועבדים מפני שהיא כבעלת חוב והפקחים היו כותבים ע"מ שאזון בתך כל עוד שאת עמי. **גמרא** לר' יוחנן האומר לחבירו חייב אני לך מנה חייב ולר"ל פטור, ולכאורה אם אמר לעדים אתם עידי גם לר"ל פשוט שחייב ואם לא אמר אתם עידי מדוע ר' יוחנן מחייב, ויש לומר שאכן לא אמר אתם עידי ומדובר שהוא אומר שהוא חייב מנה בשטר, שלר' יוחנן השטר חזק כאילו אמר אתם עידי, ור"ל סובר שהשטר אינו חזק כאילו אמר אתם עידי, ולכאורה יש להביא ראיה ממשנתנו שהתנה לזון בת אשתו ה' שנים והיינו שמסר לה כזה שטר.